

NAZISMENS UNGDOM

Tekster til kapitel 7

TEKST 16

For fanen vil vi dø

Melita Maschmann er født 1918 i Berlin og fortæller i det følgende om, hvordan hun oplevede den nazistiske magtovertagelse i 1933 og hvorfor så mange unge – der i blandt hende selv – støttede nazismen. Uddraget er fra hendes selvbiografiske beretning "Fazit" fra 1963.

Om aftenen den 30. januar tog mine forældre os børn – min tvillingebror og mig – med ind til byens centrum. Der oplevede vi det fakkeltog, hvormed nationalsocialisterne fejrede deres sejr. Noget uhyggeligt, som stammer fra den nat, findes stadig i mig.

De hamrende skridt, højtideligheden ved de røde og sorte faner, faklernes flakkende genskin i ansigterne og sangene, hvis melodier på samme tid var inciterende og sentimentale.

I timevis marcherede kolonnerne forbi, og blandt dem dukkede hele tiden grupper af drenge og piger op, som næppe var ældre end vi. I deres ansigter og holdning så man en alvor, der gjorde mig beskæmmet. Hvad var jeg, siden det kun var mig tilladt at stå ved vejkannten og se på, mens jeg havde denne kuldefornemmelse i ryggen? – en fornemmelse der kom fra den reservethed, mine forældre udstrålede. Jeg var ikke andet end en tilfældig tilskuer, et

barn som stadig fik ungpigebøger i julegave – og alligevel brændte jeg efter at kaste mig ud i denne strøm, at dykke ned i den og blive båret med.

Husk med hvilken smertelig voldsomhed også du dengang søgte efter noget væsentligt. Senere søgte vi gennem utallige samtaler i fællesskab efter det. I den alder opfatter man sit liv, der består af lektielæsning, spadsereture med familien og indbydelser til fødselsdage, som kummerligt og beskæmmende betydningsløst. Ingen tror på, at man interesserer sig for andet og mere end sådanne latterlige ting. Ingen siger: Kom – der er brug for dig til væsentligere ting! Man tæller endnu ikke i alvorlige sager.

Men drengene og pigerne i marchkolonnerne talte. Som de voksne bar de faner, der viste navnene på deres døde.

På et tidspunkt var der pludselig én, der sprang ud af geledderne og begyndte at slå på en mand, som stod ganske få skridt fra os – måske var han kommet med en fjendtlig bemærkning. Jeg så ham falde om med blodet strømmende ned over ansigtet, og jeg hørte ham skribe. Vores forældre trak os i al hast væk fra vrimlen, men de havde ikke kunnet forhindre, at vi så den bløddende mand. Billedet af ham forfulgte mig i dagevis. I den forfærdelse, som det vakte i mig, blandede sig et element af berusende lyst: "For fanen vil vi dø," havde fakkelbærerne sunget. Det dre-

jede sig om liv og død – ikke om tøj eller mad eller skoleopgaver, men om død og liv. For hvem? Også for mig? Jeg ved ikke, om jeg dengang stillede mig selv det spørgsmål, men jeg ved, at jeg fyldtes af en brændende længsel efter at høre til dem, for hvem det handlede om liv og død.

Når jeg tænker nærmere over de omstændigheder, der gjorde det så tillokkende for mig at gå ind i Hitler-Jugend, så støder jeg også på denne: Jeg ville bort fra mit barnlige, trange liv og binde mig til noget stort og betydningsfuldt. Dette ønske delte jeg med utallige jævnaldrende.

Det bliver sværere at forklare, hvordan denne impuls bar mig gennem de følgende 12 år frem til 1945. Den kendsgerning, at jeg holdt fast i nationalsocialismen så længe, hænger sammen med oplevelser fra min tidlige barndom. Det er mærkeligt, men den "socialistiske" tendens, som kom til udtryk i denne "bevægelses" navn, tiltrak mig, fordi den styrkede mig i oppositionen mod mit konservative barndomshjem. I modsætning dertil blev den nationale tendens betydningsfuld for mig, netop fordi den faldt i tråd med den ånd, som var blevet indpodet mig der siden min tidlige barndom (...)

Utallige gange indskærpede min mor: Tyskland tabte krigen, skønt intet folk havde modigere soldater. Dette folks land er gennem en skændig diktat-fred blevet revet fra hinanden ved alle grænser, dets økonomi sygner hen på grund af de erstatningssummer, som de tidligere fjender forlanger. Dets kultur er fremmedgjort (: überfremdet er et typisk "naziorde" og betyder her at jøderne dominerer den tyske kultur), det er fattigt og dødsygt.

Længe før jeg gennemskuede sammenhængene, ja før jeg forstod betydningen af ordet "Tyskland", elskede jeg det, som noget hemmelighedsfuldt – overskygget af sorg – noget der var uendeligt dyrebart og truet.

Min bror og jeg var endnu ikke startet i skolen, da vores mor første gang tog os med til sin hjemstavn. Dengang var Rhinlandet besat af franskmændene. I et tog mødte vi de første farvede soldater – synet af dem fyldte mig med gru. Vi flygtede ind i en tom kupé. Jeg ved ikke længere, hvad min mor sagde for at berolige os, men det efterlod et gys i min erindring, som om alle Tysklands trængsler var blevet legemliggjort i disse sorthudede mænd(...)

Som ti-årige stod min bror og jeg i timevis sammen med mange festklædte mennesker ved vinduet i et hotel på Unter den Linden og ventede på det øjeblik, hvor en gammel mand med et mægtigt firkantet kranium kørte forbi nedenfor, mens han hilste værdigt omkring sig. Hindenburgs 80-års fødselsdag. Vi bar på buketter af violer, som vi havde fået lov til at kaste ud til den gamle mand. Fra det fjerne hørte vi, hvorledes jubellavinen tog til og kom nærmere. Under vinduet istemte en eller anden sangen »Deutschland, Deutschland über alles«. Den gamle mand i bilen var – så meget forstod vi – som en far for alle tyskere. Mange mennesker håbede, at han ville føre vort folk ud af nøden. Nøden hang sammen med den tabte krig. I bakspejlet forekommer det mig, at der i min barndom blandt de voksne ikke fandtes et samtaleemne, som blev dyrket oftere og med større lidenskabelig alvor, end verdenskrigen. Det var den anden hemmelighed, indspundet i sorg og klage, som man først

åren over på sig selv med en køkkenkniv. Jeg havde mødt ham nogle få timer forinden: barfodet, i en laset militærfrakke og med en lille hund i armene (...)

Jeg troede på nationalsocialisternes løfter om, at de ville afskaffe arbejdsløsheden og dermed seks millioner menneskers nød. Jeg troede dem, når de sagde, at de ville føre det tyske folk ud af opsplitningen i mere end 40 partier og ind i én enhed, og at de ville overvinde følgerne af Versailles-diktatet. Skønt min tro i januar 1933 kun hvilede på et håb, syntes den meget snart at kunne henvises til kendsgerninger. Men det ved du kun alt for godt. Hvad jeg ville forsøge at gøre klart for dig og dine børn, med hvem du måske nu begynder at gennemtænke disse spørgsmål, er, at den generation, der voksede op i borgerskabet, og som ved Hitlers magtovertagelse befandt sig på tærsklen mellem barndom og ungdom, på en skæbnesvanger måde var forberedt til at blive offer for hans »ideer«; også selvom forældrene til den generation var fjendtligt indstillet overfor nationalsocialismen.

Du har engang fortalt mig, at din søster dengang kom hjem med ønsket om at måtte blive medlem af Hitler-Jugend. Husker du det? Først ved den lejlighed erfarede hun fra jeres forældre, at I er jøder.

TEKST 17

Organiseringen af Hitler-Jugend

Den amerikanske journalist William L. Shirer (se tekst 14) beskriver her hvordan den nazistiske ungdomsorganisation Hitler-Jugend var organiseret.

Adolf Hitler tænkte ikke så meget på skolen, som han jo selv havde forladt i

utide, som på Hitler-Jugend som redskab til at uddanne Tysklands ungdom med de formål, han havde for øje. I de år, da nazipartiet kæmpede for at komme til magten, havde Hitler-Jugend ikke betydet væsentligt. I 1932, republikkens sidste år, omfattede den kun ialt 107.956, medens cirka ti millioner unge tilhørte de forskellige organisationer, som var sammensluttet under rigskomiteen for tyske ungdomsforeninger. I intet land i verden havde der været en ungdomsbewægelse af en sådan livskraft og så stort antal som i det republikanske Tyskland. Hitler, der var klar over dette, var besluttet på at overtage og nazificere den.

Hans vigtigste medarbejder i dette arbejde var en køn ung mand af jævn intelligens, men udstyret med stor energi, Baldur von Schirach, der var blevet betaget af Hitler og havde meldt sig ind i partiet i 1925, som attenårig, og i 1931 var blevet udnævnt til det nazistiske partis ungdomsfører. I juni udnævntes han til "rigsungdomsfører". Idet han efterabede sine ældre parti-kammeraters taktik bestod hans første handling i at sende en bevæbnet flok på halvtreds medlemmer af Hitler-Jugend af sted for at besætte hovedsædet for rigskomiteen for tyske ungdomsforeninger, hvor en gammel preussisk officer, general Vogt, der var komiteens formand, blev jaget på flugt. Schirach gik derefter løs på en af de berømteste tyske søhelte, admiral von Trotha, der havde været stabschef ved højsøflåden under den første verdenskrig, og som nu var præsident for ungdomsforeningerne. Den ærværdige admiral blev ligeledes slået på flugt, og hans stilling og organisation blev opløst. Dens formue, der androg mange millioner mark – hovedsagelig anbragt i hund-